

با حذف ارز ترجیحی و تغییر مسیر یارانه، حالا فشار برای بی‌اعتبار کردن این الگوی حمایتی بیشتر شده است

به نام تورم، علیه کالا بزرگ

تأکید رئیس جمهوری بر دفاع از حق مردم سرخ نمی‌کنیم، با عزت گفت‌وگومی‌کنیم

نه مغرور شویم نه مایوس؛ گفت‌وگوهایی با محمدجواد حق‌شناس، منصور حقیقت‌پور، ناصر ایمانی و مرتضی مبلغ

۷۰ درصد مردم منتقد محدودیت‌های اینترنتی

ایران نمی‌تواند نسبت به تحولات بزرگ دیجیتال در جهان بی‌تفاوت باشد

← ۳

گفت‌وگو با عضو هیأت علمی دانشکده علوم ورزشی دانشگاه نیشابور

مسئولیت اجتماعی قلب مأموریت ورزش است

← ۱۲

بقای از پاسخ ایران به آخرین پیشنهاد آمریکا خبر داد

گفت‌وگوها از کانال میانجی ادامه دارد

محسن بهاروند، دیپلمات پیشین؛ سیاست خارجی یک امر دولتی است

← ۴

مروری بر آثار منتخب جشنواره کن ۲۰۲۶ از دید یک منتقد

۱۰ مدعی نخل طلا

← ۱۶

چرا بعضی‌ها پشت کلمات فلسفی و نظریه‌های عجیب و غریب پنهان می‌شوند؟

توهم خردمندی در لباس «نادان پیچیده»

← ۹

سید عطاالله مهاجرانی

هاروارد و کلمبیا و پرینستون و دانشگاه‌های اروپایی مانند آکسفورد و کمبریج و سوربن، دانشجویان در سال اول به عنوان دروس عمومی، حماسه «ایلیاد» و «ودیس» هومر را می‌خوانند. ممکن است فردا روزی پزشک و مهندس و عالم علوم پایه و حقوقدان باشند. اما بنیاد دانش آنان با حماسه هومر و البته آثار فلسفی یونان قدیم و فلسفه سیاسی و ادبیات مدرن سامان پیدا می‌کند. تقریباً یکی دو سال اول همین متون را می‌خوانند؛ مثل ساختن بنیاد یک بنای بلند و استوار.

عطا: ما در ایران نسبت به شاهنامه، این گنجینه ملی و فرهنگی و معنوی بی‌توجه بوده و هستیم. قدر ناشناسیم! نه دانشجویان ما به شکل سازماندهی شده با شاهنامه آشنا می‌شوند نه در حوزه‌های علمیه شاهنامه خوانده می‌شود. گرچه شاهنامه، به روایت شاهرخ مسکوب، همیشه در بین مردم ایران راه خود را یافته است. چنان که در دفاع حماسی رمضان، ناگاه سرودند:

«تورستم تهمتتی بزن که خوب می‌زنی!» شاهنامه و رستم تهمتن را باید به میان مردم ایران و جهان آورد. قدر فردوسی قدوسی و شاهنامه را که حکمت الهی و شناسنامه اساطیری و تاریخ و سند هویت ملی ماست، بدانیم و بشناسیم. برای بزرگداشت شاهنامه و فردوسی یک روز در سال بسنده نیست!

(۱) صدرالمتألهین شیرازی، الحکمة المتعالیة فی الاسفار العقلیة الاربعة، بیروت، دار احیاء التراث العربی، الجز الثانی من السفر الاول، ص ۲۳۴

بر فرزند پادشاهی است. این تقابل بار دیگر در دنیای درون رستم اتفاق می‌افتد. جنگ درونی که وجه بیرونی پیدا می‌کند؛ تقابل رستم پیر با پسر جوانش سهراب. بدون تردید منظومه رستم و سهراب زیباترین و ژرف‌ترین تراژدی تاریخ ادبیات ایران. سهراب از سوی افراسیاب فریب خورده است. افراسیاب برای کشتن رستم، سهراب را به میدان فرستاده، می‌داند با کشتن رستم، ایران بدون پشتوانه و پناه می‌شود. پهلوانان سپاه خود را همراه سهراب کرده است. به مأموران نهانی خود گفته است وقتی سهراب رستم را کشت، بی‌درنگ سهراب را شایه و در خواب بکشید:

«بس آنکه بسازید سهراب را ببندید یک شب برو خواب را» می‌داند که مأمورانش در بیداری حریف سهراب نمی‌شوند. چنین است که رستم آگاهانه سهراب را که نماینده افراسیاب، دشمن ایران و ایرانیت و نماد ویرانی ایران است، اگر چه فرزند اوست، به قتل می‌رساند و البته در این داستان پیرآب چشم: «دل نازک از رستم آید به خشم!»

عقل سرد رستم بر عاطفه و احساس گرمش غلبه می‌کند؛ غلبه آرمان ایران بر عاطفه پدری. چنان که ابراهیم خلیل علیه‌السلام به فرمان خداوند عاطفه پدری را قربانی باور توحیدی خویش کرد و از آزمون سربلند بیرون آمد.

پنجم: شاهنامه بخوانیم!

و اما در دانشگاه‌های بزرگ آمریکایی مانند

آسمان به زمین آمد. انسان می‌تواند سخن را به آسمان برساند، چنان که فردوسی رسانده است.

چهارم: ایران و ملت ایران

فردوسی در شاهنامه به ایران و ملت ایران، هویت و ماتایی و پایداری بخشیده است. در تقابل رستم و کاووس، رستم بر کاووس می‌شورد که در سرانجام داستان فریدون، وارد صحنه می‌شود. راوی یعنی فردوسی به ما می‌گوید: «فریدون فرخ فرشته نبود به داد و دهش یافت این نیکویی توداد و دهش کن فریدون تویی!»

حیرت‌انگیز است. زیبایی و والایی مضمون و لطافت و زلالی و درخشندگی واژگان، از بُعد زیبایی و ایجاز این دو بیت، پهلو می‌زند به بهترین رباعیات حکیم خیام نیشابوری.

سوم: خدای سخن

فردوسی خدای سخن است! خدای سخن تنها یک تعارف و صورت نیست، تنها یک وصف نیست که بر زبان شهید امام‌خانه‌ای جاری شده‌باشد. بیان یک امر واقع و حقیقت است. در شاهنامه فردوسی اوج‌های بسیاری همانند امواج کوه‌آسای دریا در برابر ماست. فردوسی اعتبار و ارج سخن را می‌شناسد و بیش از همه شاعران متفکر تاریخ و ادبیات ما به گوهر «سخن» توجه کرده است: «ز نیکو سخن به چه اندر جهان؟ به نزد سخن سنخ فرخ‌مهان اگر نامدی روز سخن از خدای نبی کی بدی نزد ما رهنمای».

این فراز داستان رستم و سهراب و تقابل رستم با کاووس شاه یکی از فرازهای سرنوشت‌ساز و تعیین‌کننده در شناخت گوهر شاهنامه و حکمت فردوسی و ترجیح فرزند ایزدی پهلوانی

است. افزون بر آن، فردوسی موقعی به عنوان راوی و پیر خردمند و عاشق دردمند در متن داستان‌ها حضور پیدا می‌کند و گاه با تک‌بیتی به جان خواننده آتش می‌زند. چنان که در سرانجام داستان فریدون، وارد صحنه می‌شود. راوی یعنی فردوسی به ما می‌گوید: «فریدون فرخ فرشته نبود به داد و دهش یافت این نیکویی توداد و دهش کن فریدون تویی!»

حیرت‌انگیز است. زیبایی و والایی مضمون و لطافت و زلالی و درخشندگی واژگان، از بُعد زیبایی و ایجاز این دو بیت، پهلو می‌زند به بهترین رباعیات حکیم خیام نیشابوری.

دوم: حکمت فردوسی و شاهنامه

فردوسی حکیم است. در زبان و ادبیات فارسی این عنوان شایسته فردوسی و نیز خیام بوده است. وقتی شاهنامه را می‌خوانیم، بهترین و روشن‌ترین دلیل بر حکیم بودن فردوسی طوسی، ساختار و سامان شاهنامه

شاهنامه را با این دید نگاه کنید. «عارف قزوینی تعبیر «خدای سخن» را دربارۀ سعدی به کار برده است: «چه خوش گفت سعدی خدای سخن.» پیداست «خدای سخن» برانزده فردوسی است و چنانکه گفته شده است، سعدی سلطان سخن و استاد سخن است. فردوسی در منزلت استوار کردن و آفریدن بنیاد زبان است. سعدی و حافظ و نظامی و همگان بر سر خوان زبان و اندیشه ناب فردوسی نشسته‌اند. ترکیب «خدای سخن»، خود مهر و نشان فردوسی را دارد. فردوسی رستم تهمتن را «خدایند شمشیر و کویال» خوانده است. وقتی گشتاسب به پسرش اسفندیار مأموریت می‌دهد که برود و رستم را دست‌بسته بیاورد، به اسفندیار می‌گوید: «ببندی همی رستم زال را خدایند شمشیر و کویال را».

همین تعبیر «خدایند شمشیر و کویال» به ما می‌گوید که اسفندیار در این ماجرا و مأموریت شکست می‌خورد؛ دست خداوند شمشیر و کویال را که نمی‌توان بست. خدای جهان‌آفرین که از فرخ پهلوانی رستم حفاظت می‌کند، اجازه نمی‌دهد چنین اتفاقی بیفتد. رستم به اسفندیار می‌گوید: «که گفت برو دست رستم ببند نبندد مرا دست چرخ بلند!»

یکم:

شهید امام‌خانه‌ای در سخنی در پنجم اسفند سال ۱۳۷۰ از فردوسی با عنوان «خدایند سخن» یاد کرده‌اند: «فردوسی خدای سخن است. او زبان مستحکم و استواری دارد و واقعاً پدر زبان فارسی امروز است. او دلباخته و مجذوب مفاهیم حکمت اسلامی بود؛

آگهی مزایده شماره ۱۴۰۵/۲۲۰/ه. ف. یک سازمان دولتی در نظر دارد املاک خود را از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. شرح در صفحه ۴

www.ion.ir
www.ion.ir
ایران آنلاین، آنلاین باشید

ایران آنلاین

irannewspaper.ir